

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 10. februarja 1864. ~

Gospodarske stvari.**Zakaj neki goveja živina tù in tam tako hira?**

Najbolj je tega to krivo, da je premalo dobrih bikov ali juncev za plemo; vrh tega pa se še nemarno glešajo, slabo redé.

Drugo je to, da navadno gospodarji več živine redé, kakor imajo klaje. Gostač, ki nima ne pedi lastnega zemljišča, redí eno, dostikrat tudi po dvoje kóz! Klaje jima ne kupuje, polja tudi v najem ne jemlje. Po drugi poti redí svojo drobnico! Prazne in gole lehe na lepih deteljšćih so nam priče, od kod si krme omišluje, da čez zimo preredit svojo živino, poleti jo pase pa ob stranéh omejčkov in trat, od kodar se zaleta mnogokrat v njive, najraje jih pase ob mejah poljskih, ki so blizo lesovja, in škoda, ki jo on tukaj s svojimi kozami prizadene, se divji zverini pripisuje. Kajžar s svojim malim vrtom in poljem za kaka dva mernika posestve redí kravo, dostikrat s teletom vred. Če tudi goni svoje živinčé s soseskino čedo na občine pašnike, si vendar pri vsem tem ni nikdar v stanu potrebne klaje za zimo pripraviti, zato jo spomladi, komaj da sneg skopní, na še rujave pašnike spušća. Kako ne bi hiralo tako zanemarjeno živinčé, akoravno mlado in zdravo? in kakošen zarod more priti po tako zamorjeni živini?

Da tudi veči posestnik bolje opravi, ako manj živine ima, pa jo bolje redí, je jasno kot beli dan, zakaj

gnoj se ne množi po številu živine, ampak po obili klaji;

manj živine pa bolje rejene ti donaša gotovo več mleka in okusnega mesa, kakor cela truma slokih (kumernih) repov;

le zarod od dobro rejene živine je krepák in močán.

In vendar nahajamo toliko kmetovavcev, ki nasprotno ravnaajo! Marsikter gospodar bi po velikosti svojega zemljišča utegnil le 4 goveda s pridom rediti, pa jih redí 6 ali 8 repov, da jim dostikrat, posebno po suhih poletjih, v hribih po pešćenih in kamnitih krajih, pozimi družega pokladati nima, kakor pusto slamo, ktero mora dostikrat še celó s strehe puliti.

Po takem gospodarstvu ni čuda, da hira goveja živina!

0 goveji kugi.

Po sporočilu kr. namestništva v Zagrebu od 30. januarja je bilo po poslednjih naznanilih v zagrebški županii v Cvetkoviću 2, v Železnem 5, v Mahovem 2, — v križevski županii v Ivaneu 2, v malem Otoku 2, — v požeganski županii v Breznici 1, — v virovitiški županii 45 goved za kugo bolnih, tedaj

skupaj 61. — V vsem skupaj je dosihmal Hrvatska in Slavonija zgubila 5624 goved.

C. kr. deželna general-komanda zagrebška 30. jan. naznanja, da se poslednji čas goveja kuga ni na novo prikazala v Ogulinski polkovini br. 3 in tudi v vojaških obćinah Kostajnice in Broda ne; sicer je, razun slavonske meje, v vojaški obćini Petrinjski celó malo živinčét zbolelo. Najhuja je kuga zdaj le v Brodski polkovini br. 7 in v Gradiškanski br. 8, kjer jih je na teden še zbolelo po 200 do 300 glav. Po kugi je vojaška granica dosihmal zgubila 18.462 goved, po vrančnici 536, ovác 1531, kóz 190.

Iz sosednih nahij turške Bosne se nič gotovega ne vé; to pa je gotovo, da imajo ondi kuge še dosti; potihne tù in tam, pa se zopet prikaže, čeravno bolezen sama ni več tako strupena kakor je izprva bila; mnogo živinčét preboli. Okoli Sarajeva še hudo razsaja.

Natoroznanske stvari.**Kamno olje (petroleum) — nova velike hvale vredna svečava.**

Dragi gospod župan!

Vprašate me: kaj neki je tisti „petroleum“, ki so ga toliko začeli rabiti za svečavo, in po katerem se je pripetilo že veliko nesreč? Rad Vam odgovorim na to vprašanje, ker vem, da še več družim, katerim je to olje neznano, bode dobro došel ta odgovor. Odgovarjam Vam pa še posebno rad zatega voljo, da razjasnim, kdaj je to olje nevarno, kdaj pa je brez vse nevarnosti in tako nedolžno kakor naše lanéno ali ogeršćno. Čujte tedaj!

Zemlja naša prečudne stvari hranuje v svojem krilu. Premog (kamno oglje) poznate; pa še več družih podzemeljskih smolnjakov je. Al ni namen moj, da bi zdaj več Vam razkladal o teh stvaréh, ki so jih stvorile prečudne podzemeljske fabrike. Prestopim tedaj kar naravnost k Vašemu vprašanju.

Petroleum — napol grška napol latinska beseda — se pravi po nemško Steinöhl, po slovenski kamno olje, skalno olje, tudi kamna kri. Je pa to olje ali navadno (borno) olje; tako je gosto, rudečkasto- ali črníkasto-rujavo, zoperno po duhu, ki iz razpoklin nekterih gorá ali skal z vodo vred priteka in na vodi plava. Nahaja se v gornji in doljni Avstrii, v Tirolih, na Ogerskem, Erdeljskem itd., posebno veliko ga je v izhodni Indii itd., kjer ga rabijo za svečavo pa tudi za marsikaj družega; — žlahno kamno olje, ki ga tudi imenujejo zemeljsko nafto (Bergnaphta), je veliko čisteje, prav redko, rumeno kot vino in bolj prijetnega duha; vname se kaj rado. Sila veliko je tacega olja v nekterih krajih — v Ameriki posebno